

doc. dr. Darja Mertelj

UL - Filozofska fakulteta, Oddelek za romanske jezike in književnosti, italijanistika

RECENZENTOVA PISNA UTEMELJITEV OCENE UČBENIŠKEGA GRADIVA –

učni komplet *AMICI D'ITALIA 1*, založba ELI

Uvod

Učni komplet *AMICI D'ITALIA 1* je namenjen osnovnošolskim mlajšim najstnikom na začetni stopnji učenja italijanščine, torej je primeren za učence tretje triade slovenske osnovne šole. Ob prvem stiku z učbeniškim kompletom lahko opazimo, da se učni komplet izrazito zgleduje po anglosaških učbeniških kompletih za angleščino kot tuji/drugi jezik: prevladuje prelom strani na dva stolpca, bogat je slikovnim gradivom, vendar to ne prevlada nad besedilnim delom učbenikom oz. je primerno uravnoteženo, med slikovnim gradivom so ilustracije *in* fotografije vrstnikov učencev tega starostnega obdobja, med uvajalnimi besedili na začetku učnih enot izrazito prevladujejo dialogi, daljša besedila za bralno razumevanje so na koncu učbeniških enot. Učbenik je izrazito zasnovan kot »delovni učbenik« v duhu na dejavnostih osredinjenega procesa učenja/poučevanja, zato je učenec stalno soočen z izvajanjem različnih nalog, ob katerih se razvija jezikovno znanje v najširšem pomenu.

V primerjavi z anglosaškimi učbeniški kompleti je še vedno precej kulturnih vsebin, kjer pa je avtorjem uspelo povezati učenje jezika s spoznavanjem Italije in dejstev s področja italijanske t. im. visoke *in* vsakdanje kulture. Mestoma sicer vsebine tega razdelka spominjajo na reklame, vendar kljub temu menim, da bo vsak učitelj znal omenjena mesta primerno izrabiti za doseganje jezikovnih in sporazumevalnih ciljev pouka, in tudi primerno relativizirati navedene vsebine. V prid lahko učbeniku ob prvih vtisih štejejo tudi dva zemljevida Italije na notranjih platnicah, fizičnega in političnega.

Glede barvnih oznak posamičnih učenih enot so se avtorji odločili za enotno barvno označevanje posamičnih sestavin jezikovnega znanja *v vseh učnih enotah*, torej ni iste barve oz. barvne oznake za celotno učno enoto, pač pa so z enako barvo označeni posameznih deli učbeniških enot: z oranžno prvi dve strani z uvajalnim besedilom in spremljajočimi nalogami, z zeleno naslednji dve strani za utrjevanje besedišča, sledita dve vijolično označeni strani z nalogami za razvijanje komunikacije (ustnega in pisnega sporazumevanje/sporočanja), nadaljnji dve strani sta modri za slovnico in razvijanje jezikovne zavesti, z modo-zeleno sledita dve strani kontrolnih nalog za samopreverjanje, z rdečo pa se zaključuje vsaka lekcija, tj. z dvojno stranjo z bralnimi besedili z vsebinami o elementih italijanske kulture in družbe, ki vsebujejo tudi link na spletne strani na isto temo *in*/ali na video posnetek. Menim, da so take barvne oznake pri tej starostni skupini zelo primerna odločitev avtorjev.

Sestava učbeniškega kompleta *AMICI D'ITALIA 1*

1. **učbenik 1** (uvodna + 9 učnih enot, po zaključku vsake tretje je razdelek »Potegnimo črto« (ital. *Tiriamo le somme*), oblika testa za samopreverjanje, kjer je pribl. ena stran jezikovnih nalog (slovnične in besediščne naloge) in ena stran slušnega in/ali bralnega razumevanje v različnih oblikah, preverjanja produktivnih zmožnosti pa ni);
2. **k učbeniku ne sodi CD za učenca** (zvočne zapise učbenika ima le učitelj na »učiteljevih« CD-jih oz. v digitalnem učbeniku (ital. *Libro digitale per l'insegnante*);
3. **delovni zvezek 1, s CD-jem** (ital. *Eserciziario 1, con CD audio 1*);
4. **priročnik za učitelja 1** (v njem so poleg glotodidaktičnih napotkov navedene tudi vse rešitve nalog učbenika in delovnega zvezka, ter transkripcije vseh slušnih besedil);
5. **tri CD-ji kot del priročnika za učitelja 1** (dva vsebujeta vsak po 64 zvočnih zapisov s slušnimi besedili, ki dopolnjujejo 'učbeniške' učne enote, tretji CD pa vsebuje slušne zapise za vse teste znanja.

Učbenik 1 (ital. *Libro dello studente 1*)

Celoten učbenik obsega 144 strani, vse v barvnem tisku. Namenjen je aktivni uporabi, tj. učenci vanj pišejo. Uvodna preglednica vsebin vsebuje naslove posamičnih učnih enot. V učbeniškem delu je kratka uvodna učna enota in še 9 nadaljnjih, ki jim je namenjeno po 12 strani. Teme so del sveta 12- do 14-letnih najstnikov:

uvodna enota:	Dobrodošli !	7. enota:	Ko bom velik, želim postati ...
1. enota:	Prvi šolski dan	8. enota:	Nakupovanje
2. enota:	Vse najboljše !	9. enota:	Lepe počitnice!
3. enota:	Naloga iz italijanščine	Enota za utrjevanje 3 (<i>Tiriamo le somme</i>)	
Enota za utrjevanje 1 (<i>Tiriamo le somme</i>)		Glosar (po učnih enotah)	
4. enota:	Nov sošolec	Italijanske regije	
5. enota:	Kako lep dan!	Dramaturška predstava	
6. enota:	To je moja družina	Dodatek	
Enota za utrjevanje 2 (<i>Tiriamo le somme</i>)		Zemljevid Italije – fizični	
		Zemljevid Italije – politični	

Učne enote uvaja v večini primerov srednje dolg dialog, ki ga učenci poslušajo in/ali berejo, ter rešujejo spremljajoče naloge za (slušno) razumevanje. V tem prvem sklopu učne enote (obarvanem oranžno) so tudi že naloge za razvijanje ustnega sporazumevanja (po vzorčnih dialogih). Vsekakor lahko učenci posnemajo oz. zaigrajo igro vlog tudi z uvodnim dialogom (kot popolno/delno posnemanje dialoga).

Naslednji dvostranski sklop je namenjen utrjevanju besedišča (obarvan vsakič zeleno), v katerem po pričakovanih glede na raven A1 prevladujejo naloge s povezovanjem slikovne iztočnice in izrazov. Med besediščne naloge so umeščene tudi naloge, kjer učenci urijo uporabo pomensko zaključenih koščkov komunikacije (angl. language chunks).

Naslednji, »vijolični« sklop je namenjen urjenju sporazumevanja, zato v njem najdemo naloge, ki spodbujajo učence k ustni in pisni komunikaciji, večinoma po besedilnih modelih oz. variacijah besedilnih zglede. Sledi »modri sklop« učne enote, ki je namenjen slovničnim preglednicam, ki jih spremljajo tudi slovnične naloge: po vsaki (rumeno obarvani) slovnični preglednici sledi vsaj ena naloga, v kateri učenci urijo obliko predhodno kratko predstavljene slovnične strukture.

Naslednji sklop je modro-zelene barve (barvno slabše ločljiv od predhodnega modrega slovničnega sklopa) in je poimenovan »Za potrdilo« (ital. *Verso la certificazione*), kjer so po štiri naloge, po ena za vsako od možnosti: bralno in slušno razumevanje, ter govorno in pisno sporočanje, pripravljene seveda glede na cilje SEJO (za raven A1).

Zadnji, rdeče označeni sklop vsake učne enote je namenjen vsebinam o elementih italijanske kulture in družbe, najpogosteje gre za krajša informativna besedila in naloge za razvijanje bralnega razumevanja, pogoste pa so tudi spodbude za ogled vsebin spletnih strani in video posnetkov. Marsikatera vsebina je lahko potencialno zanimiva za medpredmetno povezovanje, npr. z geografijo, zgodovino, glasbeno vzgojo, likovni pouk), podobno kot je sklop s slovnico lahko vsakič predmet medpredmetnega povezovanja s slovenščino.

Rešitve nalog iz učbenika so navedene v glotodidaktičnih opisih in napotkih za posamične učne enote v *Priročniku za učitelja 1*.

CD-ja k učbeniku ni

Slušna besedila za vseh 10 učnih enot so na voljo v treh CD-jih, ki so priloga k priročniku za učitelja, več o njih gl. v nadaljevanju. Omeniti velja, da so zvočna besedila v učbeniku označena z zaporedno številko (s prvega in drugega) »učiteljevega« CD-ja, prav tako pa tudi slušna besedila za fotokopirne predloge s testi (njim je namenjen tretji »učiteljev« CD).

Delovni zvezek 1, z zvočnim CD-jem (ital. *Eserciziario 1, con CD audio*)

Delovni zvezek obsega 80 strani, v črno-belem in modrem tisku. Naloge sistematično in neposredno dopolnjujejo posamične dele učnih enot učbenika: vsaki učni enoti je namenjenih 8 strani, in sicer po ena stran za uvajalni dialog, za besedišče, za komunikacijo, dve strani za slovnico, dve strani za še en dodaten sklop nalog za štiri možnosti (za sklop »Za potrdilo«, ital. *Verso la certificazione*), ter ena stran za samovrednotenje znanja ob izjavah »Znam...«, kjer pa vsaki izjavi sledi tudi konkretna naloga produktivnega tipa, kjer učenec pokaže, da nekaj resnično zna povedati ali napisati.

Rešitve nalog iz delovnega zvezka so navedene v glotodidaktičnih opisih in napotkih za posamične učne enote v *Priročniku za učitelja 1*.

CD k delovnem zvezku

Slušnih besedil je 51, vsa so na enem CD-ju in omeniti velja, da so zvočna besedila tudi v delovnem zvezku označena z zaporedno številko. Nekateri zvočni zapisi učbenika se mestoma ponovijo na »učenčevem« CD-ju (sestavni del delovnega zvezka), saj so v delovnem zvezku nadaljnje naloge k zvočnim posnetkom iz učbenika in jih morajo učenci doma ponovno poslušati ter se ob njih učiti. Vsa ostala besedila so različna. Transkripcije besedil s CD-jev so vključene v učne enote le primeru uvajalnega dialoga

in delno pr nalogah za utrjevanje besedišča in komunikacije, transkripcije ostalih slušnih besedil so na voljo v priročniku za učitelja.

Priročnik za učitelja 1, s tremi CD-ji (ital. *Guida per l'insegnante 1, con CD audio*)

V uvodu (ital. *Introduzione*) je na prvih 13 straneh (od 160 strani celotnega priročnika) izčrpno predstavljen koncept učbeniškega kompleta, namen in vloga njegovih posamičnih delov, tako v učbeniku kot v delovnem zvezku, pri čemer je še posebej izpostavljena navezava na SEJO in na vse štiri mednarodne italijanske certifikate o znanju italijanščine za odrasle, ter tri od istih italijanskih ustanov, ki poleg tega izdajajo tudi certifikate znanj za otroke in mladostnike do 18. leta starosti. Prav zaradi slednjih vsebuje učbeniški komplet **AMICI D'ITALIA**, v učbeniku in delovnem zvezku ter tudi v fotokopirnih predlogah Priročnika številne komplete nalog, ki učence neposredno pripravljajo na omenjene mednarodno veljavne izpite za pridobitev certifikatov znanja.

V uvodu Priročnika je nazorno metodološko pojasnjen princip dela s posamičnimi stalnimi deli učnih enot, od uvajalnega dialoga do (zadnjega) sklopa o kulturnih vsebinah. Zatem so izčrpneje metodološko predstavljen vse učne enote, po učnih korakih od naloge do naloge. Predstavitev vsake učne enot se zaključuje s rešitvami nalog.

Sledi nekakšen dodaten »učbenik v učbeniku 1«, saj sledi izjemno bogat sklop fotokopirnih predlog:

- od str. 74 do 80 so fotokopirne predloge z nizom nalog za video posnetke in za linke, uporabljene v posameznih učnih enotah, v zadnjem (kulturno-civilizacijskem) sklopu;

- od str. 81 do 92 so transkripcije in rešitve vseh nalog v delovnem zvezku;

- od str. 94 do 146 sledi obsežen sklop fotokopirnih predlog za različne vrste testov znanja, praviloma dolgih eno ali dve strani A4, s snovjo posamičnih učenih enot, in sicer:

- a) najprej je na voljo 20 testov za vseh 10 učnih enot, npr. test (ital. *Bilancio*) 3A in 3B, ki vsebujejo naloge za besedišče, slovnico in pisno sporočanje,

- b) sledi 10 testov, po en test za vsako učno enoto, za utrjevanje (ital. *Rinforzo*), ki vsebuje polovico strani nalog za besedišče in polovico strani za slovnico,

- c) sledi 20 testov »Za potrdilo« (ital. *Verso la certificazione*), po dva testa za vsako učno enoto, v katerih so po štiri naloge, ena za vsako od štirih zmožnosti: slušno in bralno razumevanje, pisno in ustno sporočanje,

- d) na zadnjih nekaj straneh so fotokopirne predloge za še dodatne naloge za jezikovno kompetenco za posamične učne enote.

Na str. od 147 do 154 so rešitve celotnega predhodnega sklopa testov, ter transkripcije slušnih besedil. Na koncu Priročnika so še navodila za uprizoritev predstave ob zaključku šolskega leta, ter seznam vseh zvočnih zapisov na obeh zvočnih CD-jih, vsak vsebuje 64 zapisov.

VIDIK BESEDIŠČA in SLOVNICE

Besedišče

V starostnem obdobju mlajših najstnikov je sistematično poučevanje in učenje besedišča ključno, še zlasti njegova uporaba v sporazumevalnih situacijah, ki so primerna ravni A1. Ker ima vsaka učna enota svojo vodilno temo (gl. teme pri opisu zgradbe učbenika), so besediščni sklopi (z več 'podmnožicami') sestavni del procesa učenja, v tem učbeniškem kompletu je ta vidik še prav posebej poudarjen tako v učbeniku kot delovnem zvezku. Preverjanje besedišča kot samostojne in izjemno pomembne sestavine znanja pa je vključeno tudi v obsežni sklop fotokopirnih predlog testov k posamičnim učnim enotam.

Slovnica

V starostnem obdobju mlajših najstnikov je nujno pričeti s sistematičnim in eksplicitnim poučevanjem slovnice, na tej starostni stopnji bi bilo implicitno obravnavanje slovničnih struktur neustrezno. Primerno je, da učitelj primerno »dozira« slovnične vsebine oz. strukture tako v šolsko kot domače delo, pri učencih postopoma izgrajuje zavest o jeziku kot logičnem, v materinščino in/ali angleščino medsebojno povezljivem sistemu, ter učence navaja, da je poznavanje slovničnih struktur podlaga za njihovo pravilno uporabo pri razumevanju in tvorjenju sporočil v tujem jeziku. Poleg tega učbeniški komplet **AMICI D'ITALIA** na posrečen in učinkovit način povezuje komunikacijske in slovnične strukture (prisotne oz. vključene v besedila), tako da bi učenci ob tem učbeniškem kompletu morali dosegati ne le tekočnost, pač pa tudi pravilnost pri uporabi tujega jezika.

Ocena skladnosti učnega gradiva s sodobnimi spoznanji strok, ki opredeljujejo predmet oz. področje

V učnem kompletu **AMICI D'ITALIA 1** princip poučevanja in učenja temelji na nezavednemu usvajanju jezika *in* na zavestnem učenju italijanščine kot tujega jezika, torej se izmenjujejo dejavnosti za bralno in slušno razumevanje, za urjenje tekočnosti in pravilnosti pri izražanju, ter vodeno posnemanje za to raven značilnih jezikovnih in sporazumevalnih vzorcev v krajših besedilih.

Obenem učbenik s svojo jasno označenostjo in sistematičnostjo uzavešča v učencu tudi zavest o učenju jezika kot procesu. Učbenik nudi možnosti za različne oblike dela, poleg dela v dvojicah in/ali skupinah bi še posebej veljalo izpostaviti možnost dramatizacije dialogov z razdelitvijo vlog med učence ter priprave zaključne gledališke predstave.

Avtorji prepuščajo odločitev glede uporabe materinščine učitelju, ki naj bi jo uporabil po svoji presoji (npr. pri kratkih slovničnih pojasnilih, pri besedišču, ki ne more biti ilustrirano ipd.).

Iz predhodno navedenega je razvidno, da je učni komplet **AMICI D'ITALIA 1** skladen s sodobnimi predmetno-didaktičnimi spoznanji: gre za komunikacijsko zasnovano učno gradivo, ob katerem učenci razvijajo svoje tujejezikovne kompetence. Zasnovan je skladno z pedagoško-didaktičnim spoznanji sodobne glotodidaktike, jezikovno je ustrezen, didaktično-metodično primerno zasnovan in oblikovno dovršen, zato ga priporočam v potrditev.

doc. dr. Darja Mertelj,
didaktika italijanščine kot tujega/drugega jezika,
Filozofska fakulteta, Oddelek za romanske jezike in književnosti – italijanistika